

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
водного господарства та природокористування

Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

06-01-270М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«Міжнародні економічні відносини»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та
адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування» денної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 1 від 02.09.2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання [Електронне видання] / Венцурик А. М. – Рівне : НУВГП, 2021. – 64 с.

Укладач: Венцурик А. М., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Кушнір Н. Б., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу

Керівник освітньої програми: Антонова С. Є., к.е.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

© Венцурик А. М., 2021
© НУВГП, 2021

Вступ

Навчальна дисципліна “Міжнародні економічні відносини”, до вивчення якої ви приступаєте, дозволяє вивчити економіку сучасного взаємозалежного світу. Вона заснована на теорії ринкової економіки, розвиває її та є об’єднуючою ланкою курсу економічної теорії з прикладними економічними дисциплінами. Структура навчальної дисципліни дозволяє послідовно розглянути основні закономірності функціонування міжнародних економічних відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародних економічних відносин. Вивчення форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції;
- засвоєння категоріального апарату, що застосовується для аналізу процесів та явищ сучасного світового економічного розвитку;
- набуття умінь аналізувати стан і тенденції розвитку системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й перспективи їх розвитку.

Предметом дисципліни є система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах глобалізації та інтеграції.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- **знати:** основні форми міжнародних економічних відносин; методи аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; механізми та інструменти зовнішньоекономічної політики держави, основні характеристики міжнародної економічної інтеграції та глобалізації, основні проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв’язків України;
- **уміти:** використовувати набуті теоретичні знання для самостійного аналізу світогосподарських процесів; визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання; використовувати емпіричний та статистичний аналіз стану міжнародного

середовища для обґрунтування стратегій зовнішньоекономічної діяльності на макро- та мікрорівнях при виході вітчизняних економічних суб'єктів на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

В результаті вивчення дисципліни здобувачі оволодіють наступними компетентностями:

- Загальними

ЗКЗ. Здатність адаптуватися до нових ситуацій.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп (видів діяльності) різного рівня.

- Фаховими

ФКЗ. Здатність здійснювати професійну діяльність відповідно до чинних нормативно-правових актів та морально-етичних норм поведінки.

ФК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології в діяльність організації.

ФК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмними результатами вивчення дисципліни є:

ПРН1. Здатність до аналізу і синтезу соціально-значущих проблем і процесів на рівні держави, регіону, галузі, міста, громади та інших об'єктів управління.

ПРН3. Вміти усно і письмово спілкуватися іноземною мовою.

ПРН14. Уміння використовувати іноземний досвід в публічному управлінні та адмініструванні.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills), які набувають здобувачі: системне і аналітичне мислення, навички комунікації та робота в команді, управління проектами, знання іноземної мови, лідерство, адаптивність і крос-функціональність, креативність, опанування мистецтва публічних виступів.

Самостійна робота здобувачів над курсом міжнародних економічних відносин передбачає: підготовку до практичних занять, самостійне опрацювання питань і тем, які не виносяться на практичні заняття, підготовку до контрольних заходів, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, підготовку до заліку/іспиту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни виконується за обраною здобувачем темою з переліку тем, представлених у даних методичних вказівках.

Виконання ІНДЗ передбачає:

- опрацювання матеріалу відповідних розділів підручників (навчальних посібників);
- пошук у наукових журналах 2-3 статей, які висвітлюють аналізовану

проблему та їх реферування (виклад основних ідей і пропозицій авторів);

- пошук статистичних даних та їх аналіз;
- складання звіту з ІНДЗ;
- презентацію ІНДЗ на практичному занятті (виступ до 10 хвилин).

Звіт з ІНДЗ повинен мати:

- титульну сторінку із зазначенням теми, прізвища автора та ін.;
- план роботи (*вступ, перше питання* – розкриття теоретико-економічних аспектів проблеми, *друге питання* – аналіз фактичних та статистичних даних, *висновки*);
- список використаної літератури та інформаційних джерел.
Обсяг звіту з ІНДЗ – 10 аркушів формату А-4.

Темати ІНДЗ

1. Міжнародний поділ праці, його форми та чинники. Місце України у сучасному міжнародному поділі праці.
2. Платіжний баланс України: структура та динаміка основних показників.
3. Аналіз структури та динаміки світової торгівлі.
4. Аналіз структури та динаміки зовнішньої торгівлі України.
5. Світова організація торгівлі: мета, функції, принципи діяльності.
6. Економічні наслідки вступу України до СОТ.
7. Конкурентоспроможність вітчизняної економіки за міжнародними рейтингами та шляхи її підвищення.
8. Сучасний техноглобалізм: центр та периферія.
9. Україна в системі міжнародної передачі технологій.
10. Проблеми міжнародної трудової міграції в Україні.
11. Роль міграційного капіталу (грошових переказів трудових мігрантів) в економіці України.
12. Стан та проблеми прямого іноземного інвестування в економіці України.
13. Міжнародна інвестиційна привабливість економіки України.
14. Транснаціональні корпорації: роль ТНК в економіці України та транснаціоналізація підприємницької діяльності вітчизняних фірм.
15. Іноземні кредити в економічному розвитку України.
16. Світова криза зовнішньої заборгованості: причини та наслідки.
17. Зовнішній борг України та проблеми його обслуговування. Аналіз динаміки та структури зовнішнього боргу України.
18. Міжнародні валюти: СДР, ЕКЮ, ЄВРО.
19. Кредитна діяльність Міжнародного валютного фонду.
20. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом.
21. Співробітництво України зі Світовим банком.
22. Інтеграційні процеси в Північній і Латинській Америці, Азії та Африці.
23. Участь України у регіональних інтеграційних об'єднаннях: Організації Чорноморського економічного співробітництва, СНД, СЕП, ГУАМ.

24. Трансформація інтеграційної моделі Європейського Союзу в контексті розширення за рахунок країн Центральної та Східної Європи.
25. Проблеми та перспективи співпраці України та ЄС.
26. Сучасні позиції ЄС у глобальній економіці.
27. Інтеграційні пріоритети вітчизняної економіки.
28. Глобалізація світового господарства та національна економічна безпека України.
29. Місце України у вирішенні глобальних проблем сучасності.
30. «Витік мізків» в сучасному світі: причини, напрямки, оцінка наслідків.

За кожною з тем навчальної дисципліни здобувач самостійно повинен вивчити матеріал базового рівня, перевірити ступінь його засвоєння через самоконтроль, підготуватися до практичних занять, поточного контролю за темою або проміжного контролю за темами змістового модуля, що забезпечить належний рівень підготовки до підсумкового контролю знань (заліку/іспиту).

Пропоновані методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи допоможуть Вам краще зорієнтуватися у вивченні нормативного матеріалу, зосередитись на базових категоріях, поняттях, моделях, зекономити час на пошук навчальної літератури.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,0	Напрямок підготовки: 292 Міжнародні економічні відносини	Нормативна	
Модулів – 3	За спеціальністю Міжнародні економічні відносини	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, СРС – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	7-й	7-й
		Лекції	
		16	2
		Практичні	
		14	6
		Самостійна робота	
		60	82
		ІНДЗ	
		20	20
		Вид контролю – залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародних економічних відносин, форм методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції;
- засвоєння категоріального апарату, що застосовується для аналізу процесів та явищ сучасного світового економічного розвитку;
- набуття умінь аналізувати стан і тенденції розвитку системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й перспективи їх розвитку.

Предметом дисципліни є система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах глобалізації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- **знати:** основні форми міжнародних економічних відносин; методи аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; механізми та інструменти зовнішньоекономічної політики держави, основні характеристики міжнародної економічної інтеграції та глобалізації, основні проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України;
- **уміти:** використовувати набуті теоретичні знання для самостійного аналізу світогосподарських процесів; визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання; використовувати емпіричний та статистичний аналіз стану міжнародного середовища для обґрунтування стратегій зовнішньоекономічної діяльності на макро- та мікро-рівнях при виході вітчизняних економічних суб'єктів на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Усього	у тому числі		
		л	п	ср
Модуль 1				
Змістовний модуль1. Теоретичні засади та форми розвитку економічної діяльності у міжнародній економіці				
Тема 1. Міжнародна економічна система	9	2	2	5
Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі	7	2	0	5
Тема 3. Міжнародна торговельна політика	9	2	2	5
Тема 4. Міжнародний рух товарів та факторів виробництва	9	2	2	5
Змістовний модуль 2. Валютно-фінансові та інституціональні засади розвитку міжнародної економіки в умовах глобалізації та економічної інтеграції				
Тема 5. Валютний ринок та валютний курс	9	2	2	5
Тема 6. Міжнародна валютно-фінансова система та міжнародні валютно-фінансові інститути	9	2	2	5
Тема 7. Міжнародна економічна інтеграція	9	2	2	5
Тема 8. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки	9	2	2	5
Усього годин:	70	16	14	40
Модуль 2				
ІНДЗ	20			20
Усього годин:	90	16	14	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п

Назва теми

Аудиторних
годин

Змістовий модуль 1.

Теоретичні засади та форми розвитку економічної діяльності у міжнародній економіці

1.	Міжнародна економічна система	2
2.	Міжнародна торговельна політика	2
3.	Міжнародний рух товарів та факторів виробництва	2

Змістовий модуль 2.

Валютно-фінансові та інституціональні засади розвитку міжнародної економіки в умовах глобалізації та економічної інтеграції

4.	Валютний ринок та валютний курс	2
5.	Міжнародна валютно-фінансова система та міжнародні валютно-фінансові інститути	2
6.	Міжнародна економічна інтеграція	2
7.	Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки	2

Усього годин:

14

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється у формах:

- усного опитування та обговорення теми заняття на практичних заняттях (1 бал $\times$ 9 занять = 9 балів);
- виконання поточних контрольних робіт (4 бал $\times$ 9 робіт = 36 балів);
- захисту підготовленого звіту з індивідуального навчально-дослідного завдання (15 балів).

Поточний контроль: загальна сума балів – **60**.

Модульний контроль: виконання модульних контрольних робіт (20 балів $\times$ 2 роботи) – **40**.

Підсумковий контроль: залік – сума балів поточного та модульного контролів – **100**.

Додаткові стимулюючі бали:

- участь в університетській предметній олімпіаді – 2 бали (призове місце – 5 балів);
- участь у Всеукраїнській предметній олімпіаді – 5 балів (призове місце – 10 балів);
- участь в Економічному турнірі – 5 балів;
- виступ з доповіддю на університетській студентській науковій конференції – 5 балів;
- виступ з доповіддю на Всеукраїнській студентській науковій конференції – 5 балів;
- публікація тез доповіді – 5 балів;
- публікація наукової статті – 10 балів.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ПОТОЧНОГО І ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні засади та форми розвитку економічної діяльності у міжнародній економіці

Заняття 1. Міжнародна економічна система

1. Предмет, суб'єкти та об'єкт міжнародної економіки.
2. Міжнародна економічна система, міжнародні економічні відносини та середовище МЕН.

3. Еволюція світового господарства.
4. Закони розвитку світової економіки.

Ключові поняття: міжнародні економічні відносини, міжнародні економічні контакти, міжнародна економічна взаємодія, міжнародне економічне співробітництво, міжнародна економічна інтеграція, світове господарство, міжнародна економіка.

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте сутність міжнародних економічних відносин? Які їх основні ознаки.
2. Визначте головні суб'єкти міжнародних економічних відносин.
3. Які особливості держави як суб'єкта міжнародних економічних відносин?
4. Назвіть основні рівні міжнародних економічних відносин.
5. За якими принципами відбувається формування та розвиток міжнародних економічних відносин?
6. Опишіть основні етапи та особливості розвитку міжнародних економічних відносин.
7. Визначте поняття та сутність середовища міжнародних економічних відносин.
8. Які види можна виокремити у середовищі МЕВ? За якими критеріями воно поділяється і яку має структуру?
9. Які рівні має міжнародне середовище?
10. Що таке міжнародна економіка?

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Основними формами МЕВ є:

- а) міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародний рух робочої сили, міжнародний рух технологій, міжнародні валютно-фінансові відносини, міжнародні транспортні відносини;
- б) міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародний рух робочої сили, міжнародний рух технологій, міжнародні валютно-фінансові відносини;
- в) міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародний рух робочої сили, міжнародні валютно-фінансові відносини.

Реалізація різноманітних форм МЕВ їх суб'єктами залежно від ступеню інтенсивності взаємодії останніх здійснюється на таких рівнях:

- а) економічні контакти, економічна взаємодія, економічне співробітництво,

міжнародна економічна інтеграція;

б) міжнародні економічні відносини, економічні контакти, економічна взаємодія, економічне співробітництво, міжнародна економічна інтеграція;

в) економічні контракти, економічна взаємодія, економічне співробітництво, міжнародна економічна інтеграція.

До основних особливостей середовища МЕВ відносять:

а) взаємозв'язок елементів середовища, складність та різноманітність, відносна невизначеність, динамічне протиріччя, постійна динаміка;

б) взаємозв'язок елементів середовища, складність та різноманітність, відносна невизначеність, динамічне протиріччя;

в) взаємозв'язок елементів середовища, складність та різноманітність, динамічне протиріччя.

Регулювання МЕВ здійснюється на таких рівнях:

а) національний, міжнародний, наднаціональний;

б) національний, міжнародний, інтернаціональний, наднаціональний, глобальний;

в) національний, міжнародний, наднаціональний, глобальний.

Об'єктом вивчення „Міжнародної економіки” є:

а) національне господарство;

б) світове господарство;

в) вірними є відповіді а і б.

Заняття 2. Міжнародна торговельна політика

1. Свобода торгівлі та протекціонізм.

2. Загальна характеристика інструментів торговельної політики.

Економічні наслідки митних тарифів.

3. Кількісні обмеження у міжнародній торгівлі. Економічні наслідки квот та „добровільних” експортних обмежень.

4. Приховані та фінансові методи торговельної політики.

Ключові поняття: *фритредерство, протекціонізм, митний захист, мито, тарифні інструменти торговельної політики, тарифна квота, адвалерне мито, специфічне мито, компенсаційне мито, преференційне мито, антидемпінгове мито, ефективна ставки мита, ефективні митні тарифи, велика економіка, нетарифні методи, кількісні обмеження, квота, добровільні експортні обмеження, субсидії, приховані методи торговельної політики, фінансові методи торговельної політики, демпінг, ліцензування, експортна субсидія, антиімпортна субсидія.*

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю

знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Вкажіть основні положення протекціонізму та фритредерства.
2. Якими є джерела та аргументи протекціонізму?
3. Що являє собою міжнародна торгівельна політика?
4. Дайте загальну характеристику інструментів торговельної політики.
5. Якими є тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі?
6. Охарактеризуйте різновиди мита.
7. Якими є економічні наслідки мита?
8. Що таке велика економіка?

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Зовнішньоекономічна політика держави, спрямована на захист національної економіки від іноземної конкуренції, називається політикою:

- а) лібералізму;
- б) фритредерства;
- в) протекціонізму.

Фритредерство – це економічна політика держави, спрямована на:

- а) захист національного ринку від іноземної конкуренції;
- б) захист свободи торгівлі і скасування торговельних обмежень;
- в) обмеження імпорту та розвиток національного виробництва.

До тарифних інструментів торговельної політики належать:

- а) мито і тарифна квота;
- б) добровільні експортні обмеження;
- в) імпортна квота і мито.

Мито на взуття іноземного виробництва, встановлене у розмірі 10% від митної вартості товару, називається:

- а) адвалерним;
- б) специфічним;
- в) компенсаційним.

Основними економічними суб'єктами, які отримують безпосередню вигоду від запровадження ввізного мита на імпортні товари, є:

- а) національні виробники, національні споживачі та держава;
- б) національні споживачі та держава;
- в) національні виробники та держава.

Задачі:

Задача 1. Модель світової економіки представлена двома країнами – Канадою та Мексикою, які виробляють два види товарів – відеокамери і трактори. За умови залучення всіх ресурсів Канада здатна виробляти 500 відеокамер або 250 тракторів, Мексика – 200 відеокамер або 200 тракторів. В

умовах автаркії Канада виробляє 300 відеокамер і 100 тракторів, Мексика – 100 відеокамер і 100 тракторів. В умовах вільної торгівлі на світовому ринку встановлюється мінове співвідношення 1 трактор = 1,5 відеокамери, а фактичні обсяги експорту й імпорту країн становлять 100 тракторів та 150 відеокамер.

Виконайте наступні завдання:

- 1) визначте альтернативні витрати виробництва товарів у кожній з країн;
- 2) визначте профіль спеціалізації країн у міжнародному обміні;
- 3) визначте торговельні можливості країн;
- 4) на основі вихідних даних та здійснених розрахунків заповніть колонки

таблиці 3-6:

Країни	Товари	Виробничі можливості країн	Виробництво та споживання в умовах автаркії	Виробництво в умовах спеціалізації	Торговельні можливості	Експорт (+), імпорт (-)	Внутрішнє споживання після спеціалізації та торгівлі	Виграш від спеціалізації та торгівлі
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Канада	відеокамер							
	трактори							
Мексика	відеокамер							
	трактори							

- 5) визначте виграш від спеціалізації та торгівлі для кожної країни, заповніть колонки таблиці 7-9;
- 6) за даними таблиці побудуйте криві виробничих та торговельних можливостей країн;
- 7) позначте на графіках відрізки, які відповідають експорту та імпорту країн;
- 8) позначте точки внутрішнього споживання до і після спеціалізації та торгівлі;
- 9) зробіть висновки відносно впливу міжнародного обміну на економічне зростання та добробут країн.

Задача 2. Модель світової економіки представлена двома країнами – Францією та Італією, які виробляють два види товарів – комп'ютери та телевізори. За умов повного використання всіх ресурсів економіки Франція здатна виробити 300 комп'ютерів або 300 телевізорів, Італія – 100 комп'ютерів або 200 телевізорів. За умов автаркії Франція виробляє і споживає 200 комп'ютерів і 100 телевізорів, Італія – 75 комп'ютерів і 50 телевізорів. В умовах вільної торгівлі на світовому ринку встановлюється мінове співвідношення: 1 комп'ютер = 1,5 телевізора, а фактичні обсяги експорту й імпорту країн становлять 100 комп'ютерів та 150 телевізорів.

Виконайте завдання:

наступні

- 1) визначте альтернативні витрати виробництва товарів у кожній з країн;
- 2) визначте профіль спеціалізації країн у міжнародному обміні;
- 3) визначте торговельні можливості країн;
- 4) на основі вихідних даних та здійснених розрахунків заповніть колонки

таблиці 3-6:

Країни	Товари	Виробничі можливості країн	Виробництво та споживання в умовах автаркії	Виробництво в умовах спеціалізації	Торговельні можливості	Експорт (+), імпорт (-)	Внутрішнє споживання після спеціалізації та торгівлі	Виграш від спеціалізації та торгівлі
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Франція	комп'ютери							
	телевізори							
Італія	комп'ютери							
	телевізори							

- 5) визначте виграш від спеціалізації та торгівлі для кожної країни, заповніть колонки таблиці 7-9;
- 6) за даними таблиці побудуйте криві виробничих та торговельних можливостей країн;
- 7) позначте на графіках відрізки, які відповідають експорту та імпорту країн;
- 8) позначте точки внутрішнього споживання до і після спеціалізації та торгівлі;
- 9) зробіть висновки відносно впливу міжнародного обміну на економічне зростання та добробут країн.

Задача 3. Внутрішній попит на велосипеди малої країни А та їх пропонування описуються рівняннями: $Q_D = 3000 - 2P$; $Q_S = 3P - 1500$.

Іноземні експортери за світовою ціною велосипедів 600 доларів за од. готові поставити на ринок країни А необмежену їх кількість. Уряд країни А з метою захисту вітчизняних виробників велосипедів розглядає можливість запровадження ввізного мита на іноземні велосипеди в розмірі 100 доларів за од.

Виконайте наступні завдання:

- 1) визначте рівноважну ціну (доларів/од.) та рівноважну кількість велосипедів (од) на внутрішньому ринку країни А у закритій економіці;
- 2) проілюструйте графічно рівновагу у *закритій економіці*;
- 3) зробіть побудову до графіка, яка проілюструвала б пропонування велосипедів іноземних експортерів за світовою ціною, визначте обсяг попиту на велосипеди покупців країни А, обсяг пропонування її виробників велосипедів та обсяг імпорту у *відкритій економіці*;
- 4) зробіть побудову до графіка, яка проілюструвала б зміни у пропонуванні велосипедів з боку іноземних експортерів *після запровадження ввізного мита*, визначте обсяг попиту на велосипеди покупців країни А, обсяги пропонування її виробників велосипедів та обсяг імпорту;
- 5) позначте на графіку площі, які відповідають складовим втрат надлишку споживачів: ефекту перерозподілу (а), ефекту захисту (b), фіскальному ефекту (с) та споживчому ефекту (d);
- 6) визначте кількісно величини ефекту перерозподілу та ефекту захисту;
- 7) визначте кількісно величини фіскального та споживчого ефектів;
- 8) зробіть висновки відносно впливу ввізного мита на суспільний добробут

країни, яка його запроваджує.

Задача 4. Внутрішні попит на банани малої країни Б та їх пропонування описуються рівняннями: $Q_D = 100 - P$, $Q_S = P - 50$.

Світова ціна бананів становить 55 дол. за т. В умовах відкритої економіки іноземні виробники за світовою ціною можуть поставити на ринок країни Б необмежену кількість бананів. З метою захисту національних виробників від іноземної конкуренції уряд встановлює квоту, яка обмежує імпорт бананів кількістю 20 т. Додатковий дохід іноземних продавців від підвищення ціни буде вилучений як плата за ліцензію на квотований обсяг імпорту.

Виконайте наступні завдання:

1. визначте рівноважну ціну та рівноважну кількість бананів на внутрішньому ринку країни Б у закритій економіці;
2. проілюструйте графічно рівновагу у *закритій економіці*;
3. зробіть добудову до графіка, яка проілюструвала б пропонування бананів з боку іноземних виробників *за світовою ціною*, визначте обсяг попиту на банани покупців країни Б, обсяг пропонування її виробників бананів та обсяг імпорту у *відкритій економіці*;
4. визначте ціну бананів на ринку країни Б після запровадження імпортової квоти; зробіть добудову до графіка, яка проілюструвала б зміни у пропонуванні бананів з боку іноземних експортерів, визначте обсяг попиту покупців країни Б та обсяг пропонування її виробників бананів *після квотування імпорту*;
5. позначте на графіку площі, які відповідають складовим втратам надлишку споживачів: ефекту перерозподілу (а), ефекту захисту (б), фіскальному ефекту (с) та споживчому ефекту (д);
6. визначте кількісно величини ефекту перерозподілу та ефекту захисту;
7. визначте кількісно величини фіскального та споживчого ефектів;
8. зробіть висновки відносно впливу квоти на суспільний добробут країни, яка її запроваджує.

Задача 5. Функція попиту малої країни країни В на комп'ютери має вигляд: $Q_D = 35 - P$, функція їх пропонування з боку національних виробників: $Q_S = -5 + P$. Іноземні виробники за ціною 10 дол. за комп'ютер можуть поставити на ринок країни В необмежену їх кількість. Під загрозою застосування квоти на ввезення їх продукції іноземні виробники вдаються до „добровільних” експортних обмежень (ДЕО) і скорочують обсяги власного експорту у країну В до 10 тис. комп'ютерів.

Виконайте наступні завдання:

- 1) визначте рівноважну ціну (дол.) та рівноважну кількість комп'ютерів (тис. шт.) на внутрішньому ринку країни В у закритій економіці;
- 2) проілюструйте графічно рівновагу у *закритій економіці*;
- 3) зробіть добудову до графіка, яка проілюструвала б пропонування комп'ютерів з боку іноземних виробників *за світовою ціною*, визначте обсяг попиту на

- комп'ютери покупців країни В, обсяг пропонування її виробників та обсяг імпорту у *відкритій економіці*;
- 4) визначте ціну комп'ютерів на ринку країни В після запровадження іноземцями ДЕО; зробіть побудову до графіка, яка проілюструвала б зміни у пропонуванні комп'ютерів з боку іноземних експортерів, визначте обсяг попиту покупців країни В та обсяг пропонування її виробників комп'ютерів *після запровадження ДЕО*;
  - 5) позначте на графіку площі, які відповідають складовим втрат надлишку іноземних експортерів (а), ефекту захисту (b), ефекту доходів іноземних експортерів (с) та споживчого ефекту (d);
  - 6) визначте кількісно величини ефекту перерозподілу та ефекту захисту;
  - 7) визначте кількісно величини ефекту доходу та споживчого ефекту;
  - 8) зробіть висновки відносно впливу ДЕО на суспільний добробут країни.

Аналітична вправа

Спробуйте коротко (у формі економічного есе) розкрити еволюцію поглядів на міжнародну торгівлю у XX ст.

Заняття 3. Міжнародний рух товарів та факторів виробництва

1. Структура, динаміка та тенденції міжнародної торгівлі товарами.
2. Сутність, чинники та тенденції розвитку міжнародного технологічного обміну.
3. Сутність, причини і сучасні особливості міжнародної міграції робочої сили.
4. Сутність, чинники, форми та сучасні тенденції міжнародного руху капіталу.
5. Міжнародні запозичення та кредити: форми та роль в міжнародній економічній діяльності.

■ Презентація індивідуальних навчально-дослідних завдань:

- *Аналіз структури та динаміки світової торгівлі (3)*
- *Аналіз структури та динаміки зовнішньої торгівлі України (4)*
- *Світова організація торгівлі: мета, функції, принципи діяльності (5)*
- *Економічні наслідки вступу України до СОТ (6)*
- *Сучасний техноглобалізм: центр та периферія (8)*
- *Україна в системі міжнародної передачі технологій (9)*
- *Проблеми міжнародної трудової міграції в Україні. (10)*
- *Роль міграційного капіталу (грошових переказів трудових мігрантів) в економіці України. (11)*
- *«Витік мізків» в сучасному світі: причини, напрямки, оцінка наслідків. (30)*

- *Стан та проблеми прямого іноземного інвестування в економіці України. (12)*
- *Міжнародна інвестиційна привабливість економіки України. (13)*
- *Транснаціональні корпорації: роль ТНК в економіці України та транснаціоналізація підприємницької діяльності вітчизняних фірм. (14)*
- *Іноземні кредити в економічному розвитку України. (15)*
- *Світова криза зовнішньої заборгованості: причини та наслідки. (16)*
- *Зовнішній борг України та проблеми його обслуговування. Аналіз динаміки та структури зовнішнього боргу України. (17)*

Ключові поняття: національний ринок; міжнародний ринок; товари, що торгуються; товари, що не торгуються; класифікація товарів; стандартизація товарів на світовому ринку; міжнародні товарні номенклатури; міжнародна (світова) ціна, міжнародний науково-технологічний обмін, патент, ліцензія, копірайт, товарний знак, патентна угода, ліцензійна угода, роялті, паушальні платежі, ноу-хау, інжиніринг, франчайзинг, консалтинг, міжнародне технічне сприяння, технологічні гранти, міжнародна трудова міграція, міжнародна міграція населення, еміграція, імміграція, рееміграція, міграційне сальдо, валова міграція, втеча інтелекту, міграційний капітал, міграційна політика, Міжнародна організація праці, Міжнародна організація з міграції, міжнародний рух капіталу, міжнародні іноземні інвестиції, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, “втеча” капіталу, транснаціональні корпорації, багатонаціональні корпорації, комерційний кредит, банківський кредит, євrorинок, євровалюта, чистий боржник, чистий кредитор, зовнішній борг, індикатори зовнішньої заборгованості, криза зовнішньої заборгованості, Паризький клуб, Лондонський клуб, реструктуризація зовнішнього боргу, дефолт.

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте динаміку і географічний розподіл світового ринку товарів і послуг.
2. Яка роль зовнішньої торгівлі в розвитку економіки України?
3. У чому відмінність факторних і нефакторних послуг?

4. У чому полягають причини стрімкого розвитку міжнародного науково-технологічного обміну?
5. Охарактеризуйте комерційні форми міжнародного трансферу технологій.
6. Охарактеризуйте некомерційні форми міжнародного науково-технологічного обміну.
7. Проаналізуйте наслідки міжнародного переміщення робочої сили для країн-донорів, країн-реципієнтів та міжнародної економіки в цілому.
8. Визначте та охарактеризуйте основні чинники міжнародного руху капіталу.
9. Охарактеризуйте основні форми міжнародного руху капіталу.
10. Які особливості притаманні сучасному етапу міжнародного руху капіталу?
11. Охарактеризуйте позитивні і негативні наслідки міжнародного кредитування?
12. Які показники слугують індикаторами зовнішньої заборгованості?
13. У чому полягають причини міжнародної кризи заборгованості?

Тести: визначте єдино правильну відповідь

До чинників, які сприяли швидкому зростанню обсягів міжнародної торгівлі в останні десятиліття не належить:

- а) істотне зниження митних зборів і скасування торговельних обмежень;
- б) удосконалення транспортних засобів і зниження витрат транспортування товарів;
- в) розвиток засобів зв'язку, що забезпечив можливість миттєвих контактів торговельних партнерів;
- г) посилення державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

Передача однією країною іншій незапатентованих винаходів у вигляді технічного досвіду і секретів виробництва, котрі мають комерційну цінність і використання яких забезпечує певні переваги в освоєнні нової техніки і технології, вдосконаленні методів управління, – це:

- а) факторинг;
- б) інжиніринг;
- в) консалтинг;
- г) ноу-хау.

Виїзд працездатного населення з країни перебування в іншу країну для тривалого або постійного проживання називається:

- а) міграцією робочої сили;
- б) еміграцією робочої сили;
- в) імміграцією робочої сили;
- г) реєміграцією робочої сили.

Міжнародний рух капіталу призводить до:

- а) зменшення доходів власників капіталу та збільшення доходів власників інших факторів виробництва країни-експортера;
- б) збільшення сукупного обсягу світового виробництва за рахунок більш ефективного перерозподілу і використання факторів виробництва;
- в) збільшення доходів власників капіталу та зменшення доходів власників інших факторів виробництва країни-імпортера;
- г) всі відповіді правильні.

Головним індикатором зовнішньої заборгованості країни слугує:

- а) абсолютний розмір її зовнішнього боргу;
- б) відношення суми зовнішнього боргу країни до її ВВП;
- в) абсолютний розмір її боргу за кредитами Міжнародного валютного фонду;
- г) відношення суми платежів з обслуговування боргу до рівного обсягу експорту.

Ситуаційний аналіз

Роль СОТ в розвитку міжнародної торгівлі: самим масштабний світовим інтеграційним процесом стало створення СОТ, на зовнішній оборот якої в світі припадає 98 з 100%. На 160 країн-членів СОТ (2014 рік) припадає 354 об'єднання, які спрощують взаємну торгівлю та знижують технічні бар'єри.

Питання для обговорення: на яких принципах і нормах оснований правовий механізм ГАТТ/СОТ? З чим пов'язані довготривалі багатосторонні переговори та раунди в межах СОТ? Які завдання повинно вирішити Угода про спрощення торговельних процедур?

Задача. На початок 2012 р. населення України становило 46873,2 тис. чол., з них 30% – іммігранти. За рік з країни виїхали на постійне або тривале тимчасове проживання 0,75% населення, а в'їхали до країни на постійне або тривале тимчасове проживання 150,7 тис. осіб.

Визначте:

- 1) масштаб вибуття;
- 2) міграційне сальдо;
- 3) обсяг валової міграції;
- 4) число іммігрантів на початок та на кінець 2012 року;
- 5) зміну питомої ваги мігрантів у загальній чисельності населення.

Творча лабораторія

Вкажіть конспективно причини, етапи розвитку, особливості розміщення ТНК у світі. Назвіть найбільші ТНК (не менше 2-3) з високим індексом транс національності в кожній наведеній галузі:

- автомобілебудівна промисловість: GM, Toyota ....
- нафтопереробка: Chevron, Total ....
- хімічна промисловість: BASF, DuPont ....
- електроніка: General Electric, Sony ....

Модульна контрольна робота №1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Міжнародна макроекономіка: валютно-фінансові та інституціональні засади розвитку міжнародної економіки в умовах глобалізації та економічної інтеграції

Заняття 4. Валютний ринок та валютний курс

1. Валютний курс та його різновиди. Режими обмінних курсів.
2. Валютний ринок в умовах вільного плавання обмінних курсів.
3. Валютний ринок в умовах золотого стандарту та регульованого фіксованого обмінного курсу.
4. Реальний валютний курс та паритет купівельної спроможності. Валютна політика.

***Ключові поняття:** валюта, конвертована та неконвертована валюта, резервна валюта, валютні обмеження, валютна блокада, рівень мультивалютності, номінальний та реальний валютний курс, фіксований та гнучкий валютний курс, валютні інтервенції, валютний коридор, девізна політика, дисконтна політика, паритет купівельної спроможності, закон єдиної ціни.*

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Що таке валюта і які види валют існують?
2. Що являє собою валютний курс? Які методи визначення обмінних курсів ви знаєте?
3. Охарактеризуйте режими валютних курсів.
4. Які чинники визначають попит на валюту та її пропонування?
5. Як зміна обмінного курсу впливає на ціни національних та вітчизняних товарів?
6. Якими є наслідки зміни валютного курсу для експортерів та імпортерів?
7. У чому полягає суть теорії паритету купівельної спроможності?
8. Охарактеризуйте основні види валютної політики.

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Валюта – це:

- а) вільно конвертована грошова одиниця;
- б) грошові одиниці розвинених країн світу;
- в) будь-який платіжний засіб, що слугує для міжнародних розрахунків;

г) грошова одиниця країни, вільно конвертована у золото.

Конвертованою вважається валюта:

- а) яка має фіксований обмінний курс;
- б) яка безперешкодно обмінюється на інші за офіційними пропорціями обміну для будь-яких міжнародних операцій;
- в) яка обслуговує розрахунки між розвиненими країнами;
- г) попит на яку на валютних ринках перевищує її пропонування.

Базове співвідношення цін двох валют – це:

- а) валютне обмеження;
- б) валютний курс;
- в) валютний коридор;
- г) крос-курс.

Ціна національної грошової одиниці, виражена в грошових одиницях інших країн - це:

- а) валюта;
- б) валютний курс;
- в) валютний коридор;
- г) валютний виторг.

Валютний курс – це:

- а) ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у доларах США;
- б) ціна грошової одиниці країни, виражена у одній з вільно конвертованих валют;
- в) ціна грошової одиниці однієї країни, виражена в грошових одиницях іншої країни;
- г) ціна грошової одиниці країни, виражена у золоті.

Задачі:

Задача 1. Припустимо, що попит на долар США та його пропонування на валютному ринку України описуються рівняннями: $Q_d = 2,5 - 0,2P$; $Q_s = 0,5 + 0,1P$ (де P – ціна 1 долара у гривнях; Q – млн. дол.).

Визначте:

- 1) рівноважний обмінний курс долара;
- 2) як зміниться рівноважний обмінний курс, якщо внаслідок посилення політичної та економічної нестабільності попит на долар збільшиться на 25%?
- 3) як зміниться обмінний курс порівняно з початковим рівноважним, якщо приплив іноземних інвестицій спричинить збільшення пропонування доларів на 20%?

Задача 2. Припустимо, що уряд Великобританії фіксує курс фунта стерлінгів відносно долара таким: 1ф. ст. = 2,40 дол. При цьому на валютному ринку обсяг попиту на фунти становить 150 млн. ф. ст., а обсяг їх пропонування – 250 млн. ф. ст. *Поясніть*, якими повинні бути дії центрального банку Великобританії, спрямовані на підтримку стабільності валютного курсу.

Задача 3. Припустимо, що вартість споживчого кошика в Україні становить 2500 грн., а в США – 500 дол. Річний темп інфляції в Україні склав 25 %, а в США – 5 %. *Визначте*, як зміниться обмінний курс валют,

розрахований згідно з паритетом купівельної спроможності.

Задача 4. Україна експортує до Італії 20 тис. тонн цукру за ціною 900 гривень за тону й імпортує 200 тис. пляшок вина за ціною 10 євро за пляшку. Обмінний курс валют: 1 євро = 10 грн. *Визначте*, як зміниться сальдо торгівельного балансу України внаслідок 10%-вої девальвації гривні за інших рівних умов.

Заняття 5. Міжнародна валютно-фінансова система та міжнародні валютно-фінансові інститути

1. Становлення світової валютної системи: золотий стандарт.
2. Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи.
3. Міжнародний валютний фонд та група Світового банку.
4. Регіональні валютно-фінансові інститути.

■ Презентація індивідуальних навчально-дослідних завдань:

- *Міжнародні валюти: СДР, ЕКЮ, ЄВРО. (18)*
- *Кредитна діяльність Міжнародного валютного фонду (19)*
- *Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом (20)*
- *Співробітництво України зі Світовим банком (21)*
-

Ключові поняття: міжнародна валютна система, система золотого стандарту, золотий паритет, золоті точки, золото зливковий стандарт, золотодевізний стандарт, Бреттон-Вудська валютна система, стерилізація, СДР, Ямайська валютна система, європейська валютна змія, Європейська валютна система, ЕКЮ, монетарна інтеграція, євро, Міжнародний валютний фонд, нагляд, кредитування, кредитні транші, резервна частка, кредитна позиція, резервна позиція, Група Світового банку, Міжнародний банк реконструкції і розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Банк міжнародних розрахунків, Європейський інвестиційний банк.

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте основні засади функціонування системи золотого стандарту.

2. Які нові можливості регулювання валютних курсів і платіжних балансів з'явилися внаслідок Бреттон-Вудської конференції?
3. Охарактеризуйте сучасну міжнародну валютну систему.
4. Якими були основні причини створення Європейської валютної системи.
5. Які функції виконує МВФ?
6. Які основні функції виконує Світовий банк?
7. Які установи складають групу Світового банку?
8. Охарактеризуйте основні цілі та функції регіональних валютно-фінансових організацій?

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Офіційне закріплення країнами золотого вмісту національної грошової одиниці становило основу:

- а) Європейської валютної системи;
- б) Ямайської валютної системи;
- в) Системи золотого стандарту;
- г) Бреттон-Вудської валютної системи.

Міжнародний валютний фонд – це:

- а) міжнародна інвестиційна організація з фінансування проєктів сприяння економічному прогресу країн, що розвиваються;
- б) міжнародна валютно-кредитна організація з надання консультативної допомоги країнам-членам з фінансових і валютних питань;
- в) міжнародна валютно-кредитна організація, що регулює валютні відносини між державами-учасниками і надає їм кредити в іноземній валюті на покриття дефіциту платіжного балансу та стабілізаційні цілі;
- г) міжнародна організація, що об'єднує центральні банки розвинених країн світу.

Група Світового банку крім головної організації – Міжнародного банку реконструкції і розвитку – включає:

- а) Міжнародну асоціацію розвитку;
- б) Міжнародну фінансову корпорацію;
- в) Багатостороннє агентство гарантії інвестицій;
- г) всі відповіді правильні.

Сучасна міжнародна валютна система – це система:

- а) золотодоларового стандарту;
- б) регульованих гнучких валютних курсів;
- в) вільно плаваючих валютних курсів;
- г) фіксованих валютних курсів.

Зі створенням у 1979 році Європейської валютної системи регіональною розрахунковою грошовою одиницею країн-членів стала валюта з назвою:

- а) євро;
- б) ЕКЮ;
- в) SDR;
- г) євродолар.

Аналітична вправа

Припустимо, що за інших рівних умов внаслідок підвищення рівня доходів в США попит американських споживачів на японські товари зростає. *Поясніть*, 1. Як ця подія вплине на стан платіжних балансів країн;

2. яким був би механізм врегулювання дефіциту (активу) платіжного балансу в умовах:

- а) системи золотого стандарту;
- б) Бреттон-Вудської валютної системи;
- в) Ямайської валютної системи.

Заняття 6. Міжнародна економічна інтеграція

1. Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.
2. Форми міжнародної економічної інтеграції: характерні риси та особливості.
3. Інтеграційні процеси та основні інтеграційні об'єднання країн світу.

■ Презентація індивідуальних навчально-дослідних завдань:

- Інтеграційні процеси в Північній і Латинській Америці, Азії та Африці. (22)
- Участь України у регіональних інтеграційних об'єднаннях: Організації Чорноморського економічного співробітництва, СНД, ЄСП, ГУАМ. (23)
- Трансформація інтеграційної моделі Європейського Союзу в контексті розширення за рахунок країн Центральної та Східної Європи. (24)
- Проблеми та перспективи співпраці України та ЄС. (25)
- Сучасні позиції ЄС у глобальній економіці. (26)
- Інтеграційні пріоритети вітчизняної економіки. (27)

Ключові поняття: міжнародна економічна інтеграція, економічна регіоналізація, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз, функціональна інтеграція, регіональна інтеграція, дезінтеграція, реінтеграція, ефект створення торгівлі, ефект відхилення торгівлі.

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, вправи):

Контрольні запитання:

1. Які чинники утворюють об'єктивні та суб'єктивні передумови міжнародної

економічної інтеграції?

2. Які цілі переслідує створення інтеграційних об'єднань?

3. Охарактеризуйте етапи і відповідні їм форми міжнародної економічної інтеграції.

4. Дайте порівняльну характеристику зони вільної торгівлі та митного союзу.

5. Дайте порівняльну характеристику спільного ринку та економічного союзу.

6. Охарактеризуйте сучасні особливості розвитку інтеграційних процесів.

7. Що представляють собою ефекти створення та відхилення торгівлі? Як вони виникають та вимірюються?

8. У чому полягають динамічні ефекти економічної інтеграції?

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Узгоджене скасування групою країн національних митних тарифів і запровадження загального митного тарифу та єдиної системи нетарифного регулювання торгівлі щодо третіх країн:

а) зона вільної торгівлі;

б) митний союз;

в) економічний союз;

г) преференційна торгова угода.

Головною ознакою митного союзу є:

а) усунення обмежень на імміграцію, еміграцію та переливання капіталу через кордони;

б) спільна торговельна політика по відношенню до країн, що не входять до митного союзу;

в) країни-учасниці митного союзу повинні використовувати спільну валюту;

г) відсутність обмежень на торгівлю серед країн-учасниць.

Найпростіша форма економічної інтеграції:

а) митний союз;

б) спільний ринок;

в) зона вільної торгівлі;

г) валютний союз.

Яка з форм економічної інтеграції передбачає відмову від більшості суверенних прав?

а) валютний союз;

б) економічний союз;

в) зона вільної торгівлі;

г) повна економічна інтеграція.

Початкова стадія регіонального інтеграційного процесу:

а) зона преференційної торгівлі;

б) вільний торговельний простір;

в) спільний ринок;

г) економічний союз.

Аналітична вправа

Викладіть у формі економічного есе:

- передумови, сутність, основні форми міжнародної економічної інтеграції, як сучасної тенденції поглиблення МПП;
- перерахуйте найбільш відомі інтеграційні об'єднання;
- в яких інтеграційних союзах приймає участь Україна.

Заняття 7. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки

1. Сучасні тенденції розвитку міжнародної конкуренції.
2. Теоретичні засади аналізу та система показників конкурентоспроможності національного господарства.
3. Україна у рейтингах міжнародної конкурентоспроможності.

■ Презентація індивідуальних навчально-дослідних завдань:

- Глобалізація світового господарства та національна економічна безпека України (28)
- Місце України у вирішенні глобальних проблем сучасності (29)

***Ключові поняття:** міжнародна конкуренція, національна економіка, національне господарство, конкуренція, конкурентні переваги, економіка знань, конкурентоспроможність, національна конкурентоспроможність, конкурентні переваги, освіта.*

Самоконтроль підготовки до практичного заняття та поточного контролю знань здійснюється за **контрольними завданнями** (контрольні запитання, тести, задачі, графоаналітичні вправи):

Контрольні запитання:

1. Визначте поняття міжнародної конкуренції.
2. Назвіть основні тенденції розвитку міжнародної конкуренції.
3. В чому полягає сутність національної конкурентоспроможності в епоху економіки знань?
4. Що є основної національного господарства країни?
5. На яких показниках конкурентоспроможності будується аналіз національної економіки?
6. Яке місце посідає Україна в рейтингах конкурентоспроможності?
7. Які передумови формування міжнародної конкурентоспроможності національної економіки в умовах посилення зовнішньої конкуренції?
8. Визначте основні проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності на мікрорівні.

Тести: визначте єдино правильну відповідь

Які фактори впливають на розвиток міжнародної економіки?

- а) пропозиція факторів виробництва;
- б) конкуренція на світовому ринку;
- в) функціонування транснаціональних корпорацій;
- г) вірними є відповіді а і б.

Участь країни у світогосподарських зв'язках вважається ефективною, коли є:

- а) високою частка готових виробів у імпорті країни;
- б) низькою частка готових виробів у експорті країни;
- в) високою частка готових виробів у експорті країни;
- г) низькою частка готових виробів у імпорті країни.

Найбільше конкурентів з'являється на такому сегменті світового ринку:

- а) високотехнологічних виробів;
- б) сировинних товарів;
- в) сільськогосподарських товарів;
- г) всі відповіді є вірними.

На ефективне функціонування Європейських фінансових центрів впливає:

- а) конкуренція;
- б) монополія;
- в) пряме інвестування;
- г) діяльність ТНК.

У практиці міжнародних порівнянь рівнів економічного розвитку використовують такі основні показники:

- а) валовий національний продукт;
- б) валовий внутрішній продукт;
- в) національний дохід;
- г) вірними є відповіді а,б.

Аналітична вправа

Коротко (у формі економічного есе) наведіть можливий позитивний та негативний вплив прямих іноземних інвестицій на конкурентні переваги приймаючої країни за наступними розділами:

- ресурси;
- підприємництво;
- ефективність;
- податкові надходження;
- платіжний баланс.

Модульна контрольна робота №2

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтковської / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 384 с.
2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / С. В. Сіденко, О. М. Іваницька, О. В. Кузнецов та ін. К. : НАУ, 2015. 468 с.
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.
4. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. К. : Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
5. Міжнародні економічні відносини : підручник / А. А. Мазараки, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазараки, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.

Додаткова література

6. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник. К. : Знання, 2004. 406 с.
7. Міжнародна економіка / Козак Ю. Г., Лук'яненко Л. Г., Макогон Ю. В. та ін. : навчальний посібник. Вид 2-ге, перероб. та доп. Київ : ЦНЛ, 2004. 672 с.
8. Міжнародна економіка : підручник / За ред. проф. В. М. Тарасевича. К. : ЦНЛ, 2006. 224 с.
9. Міжнародна економіка : підручник, вид. 3-тє, перероб. і доп. / За ред. А. П. Румянцева. К. : Знання, 2006. 476 с.
10. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум / В. В. Козик, А. А. Панкова, О. Ю. Григор'єва. К. : Вікар, 2003. 368 с.

Інтернет-ресурси

11. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Офіційна Інтернет-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>
13. Офіційна Інтернет-сторінка Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
14. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
15. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
16. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

17. Офіційна Інтернет-сторінка Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
18. Офіційна Інтернет-сторінка Програми розвитку ООН. URL: <http://www.undp.org>
19. Офіційна Інтернет-сторінка Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>
20. Офіційна Інтернет-сторінка Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org>